

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC

**Bảo tồn và phát huy giá trị di sản kiến trúc truyền thống của các dân
tộc Ê Đê, Gia Rai, M'nông ở tỉnh Đắk Lắk**

HUẾ, 12 – 2025

KỶ YẾU NÀY ĐƯỢC XUẤT BẢN
VỚI SỰ HỖ TRỢ CỦA SỞ KH & CN TỈNH ĐẮK LẮK

Chịu trách nhiệm tổ chức: Khoa Kiến trúc, Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

BAN TỔ CHỨC

Stt	Họ và tên	Chức vụ, đơn vị
1	PGS.TS Võ Thanh Tùng	Hiệu trưởng, Trường Đại học Khoa học
2	TS KTS Nguyễn Vũ Minh	Phó trưởng khoa, Khoa Kiến trúc
3	PGS. TS Phạm Thế Trinh	Trưởng phòng Quản lý Khoa học Công nghệ, Sở Khoa học và Công nghệ tỉnh Đắk Lắk
4	TS KTS Phạm Mạnh Hùng	Trưởng Bộ môn Quy hoạch, Bảo tồn và Cảnh quan, Khoa Kiến trúc
5	TS Phạm Trọng Lượng	Trưởng khoa Sư phạm, Trường Đại học Tây Nguyên

BAN CHUYÊN MÔN

Stt	Họ và tên	Chức vụ, đơn vị
1	PGS TS Nguyễn Văn Mạnh	Giảng viên khoa Lịch sử, Trường Đại học Khoa học
2	TS KTS Nguyễn Vũ Minh	Phó trưởng khoa, Khoa Kiến trúc
3	TS KTS Phạm Mạnh Hùng	Trưởng Bộ môn Quy hoạch, Bảo tồn và Cảnh quan, Khoa Kiến trúc
4	ThS Bùi Quang Dũng	Giảng viên khoa Xã hội học và Công tác xã hội, Trường Đại học Khoa học
5	ThS KTS Nguyễn Quang Huy	Giảng viên khoa Kiến trúc, Trường Đại học Khoa học
6	ThS Nguyễn Trọng Vinh	Giảng viên khoa Kiến trúc, Trường Đại học Khoa học

MỤC LỤC

BÁO CÁO ĐỀ DẪN HỘI THẢO

1. Tái cấu trúc giá trị di sản nhà dài truyền thống của người Ê Đê phục vụ phát triển du lịch ở tỉnh Đắk Lắk
TS. KTS Nguyễn Vũ Minh..... 1-10
2. Giải pháp phát triển du lịch gắn với khai thác tiềm năng di sản kiến trúc truyền thống của các dân tộc Ê Đê, M'Nông, Gia Rai ở tỉnh Đắk Lắk
PGS. TS Nguyễn Văn Mạnh..... 11-19
3. Giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị di sản kiến trúc nhà truyền thống của dân tộc Ê Đê tỉnh Đắk Lắk
Ths Dương Thị Thanh Hoài 19-25
4. “Không gian văn hóa cồng chiêng Tây Nguyên” - Đặc trưng văn hóa truyền thống cộng đồng các dân tộc thiểu số tại chỗ ở tỉnh Đắk Lắk
Ths Nguyễn Bá Thăng 26-34
5. Thực trạng về bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị di tích lịch sử - di sản kiến trúc truyền thống trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk
TS. Đinh Khắc Tuấn, Trần Minh 35-40
6. Phát huy giá trị ngôi nhà dài của các dân tộc thiểu số gắn với phát triển du lịch ở tỉnh Đắk Lắk
NCS. Bùi Quang Dũng 41-50
7. Khai thác giá trị kiến trúc nhà rông Ba Na và nhà dài ê đê trong phát triển du lịch liên vùng Tây Nguyên
NCS. Nguyễn Phong Cảnh, GS. Hirohide Kobayashi 51-64
8. Buôn làng truyền thống các dân tộc tại chỗ Tây Nguyên
TS. Phạm Trọng Lượng 65-69

9. Giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị di sản kiến trúc nhà truyền thống của các dân tộc thiểu số tại chỗ ở tỉnh Đắk Lắk
TS. Đặng Văn Bình 70
-75
10. Giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị di sản kiến trúc nhà truyền thống của dân tộc Ê Đê tỉnh Đắk Lắk
PGS. TS Nguyễn Văn Mạnh, TS. KTS Nguyễn Vũ Minh 76 –
82

BÁO CÁO ĐỀ DẪN HỘI THẢO

Chủ đề: Bảo tồn, phát huy giá trị di sản kiến trúc và không gian văn hóa truyền thống các dân tộc thiểu số tỉnh Đắk Lắk trong bối cảnh phát triển du lịch bền vững

Kính thưa các quý vị đại biểu, các nhà khoa học và toàn thể hội nghị!

Đắk Lắk là vùng đất có vị trí chiến lược quan trọng tại trung tâm Tây Nguyên, nơi hội tụ của 49 dân tộc anh em cùng sinh sống. Chính quá trình cư trú lâu đời và gắn bó mật thiết với thiên nhiên đã tạo nên một kho tàng di sản văn hóa phong phú, đa dạng, đặc biệt là các di sản kiến trúc truyền thống và không gian văn hóa cộng chiêng của các dân tộc thiểu số tại chỗ như Ê Đê, M'Nông, Gia Rai.

Hội thảo ngày hôm nay được tổ chức trong bối cảnh Đắk Lắk đang đẩy mạnh thực hiện các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, song hành với việc gìn giữ bản sắc văn hóa dân tộc theo tinh thần các Nghị quyết của Tỉnh ủy và Hội đồng nhân dân tỉnh.

1. Về giá trị di sản và thực trạng hiện nay: Di sản kiến trúc truyền thống, tiêu biểu là ngôi nhà dài của người Ê Đê, không chỉ là không gian cư trú mà còn là một "bảo tàng sống", lưu giữ các giá trị về nghệ thuật tạo hình, tâm linh, và là sợi dây gắn kết cộng đồng mẫu hệ. Bên cạnh đó, Không gian văn hóa cộng chiêng Tây Nguyên đã được UNESCO vinh danh là kiệt tác truyền khẩu và phi vật thể của nhân loại, đóng vai trò cốt lõi trong đời sống tinh thần của đồng bào.

Tuy nhiên, trước tác động của quá trình đô thị hóa và hội nhập, các di sản này đang đối mặt với nhiều thách thức lớn:

- Cấu trúc nhà dài truyền thống có xu hướng phân rã thành các nhà sàn nhỏ.

- Nguồn nguyên liệu tự nhiên để phục dựng nhà truyền thống ngày càng khan hiếm.

- Nhiều giá trị văn hóa truyền thống, lễ hội có nguy cơ mai một trong thế hệ trẻ.

2. Các vấn đề trọng tâm cần thảo luận: Thông qua 10 bài tham luận có giá trị từ các nhà khoa học, nhà quản lý và các nghiên cứu sinh được tập hợp trong kỷ yếu, Hội thảo hôm nay tập trung vào các nhóm vấn đề chính:

- **Tái cấu trúc và bảo tồn di sản kiến trúc:** Nghiên cứu các giải pháp "tái cấu trúc" (Restructuring) giá trị nhà dài để vừa bảo tồn tính nguyên bản, vừa đáp ứng nhu cầu sinh hoạt hiện đại và phục vụ du lịch.

- **Gắn kết di sản với phát triển du lịch cộng đồng:** Khai thác tiềm năng di sản kiến trúc nhà dài, nhà rông và không gian công cộng tại các buôn làng tiêu biểu như buôn Akô Đông, buôn Jun, buôn Tong Jú... để tạo thành sản phẩm du lịch đặc thù, mang lại sinh kế bền vững cho người dân.

- **Giải pháp quản lý và chính sách:** Đề xuất hoàn thiện hệ thống văn bản pháp quy, quy hoạch tổng thể bảo tồn di tích và tăng cường sự phối hợp giữa cộng đồng - doanh nghiệp - nhà nước.

- **Ứng dụng công nghệ và giáo dục:** Đẩy mạnh chuyển đổi số trong quản lý di sản (số hóa âm thanh, hình ảnh công cộng) và đưa giáo dục di sản vào trường học để nuôi dưỡng lòng tự hào dân tộc cho thế hệ trẻ.

3. Mục tiêu của Hội thảo: Hội thảo mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp tâm huyết, những luận cứ khoa học và giải pháp thực tiễn để:

1. Đánh giá đúng thực trạng và giá trị của di sản văn hóa các dân tộc tại chỗ trên địa bàn tỉnh.

2. Đề xuất các mô hình bảo tồn thích ứng, biến di sản thành nguồn lực quan trọng để phát triển du lịch xanh và bền vững.

3. Tạo diễn đàn kết nối các nhà khoa học, nhà quản lý và cộng đồng chủ thể di sản.

Với tinh thần đó, tôi xin tuyên bố khai mạc Hội thảo. Chúc các vị đại biểu sức khỏe, chúc Hội thảo của chúng ta thành công tốt đẹp!

Trân trọng cảm ơn!